

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 3

20. siječnja 2011.

cijena 100 Ft

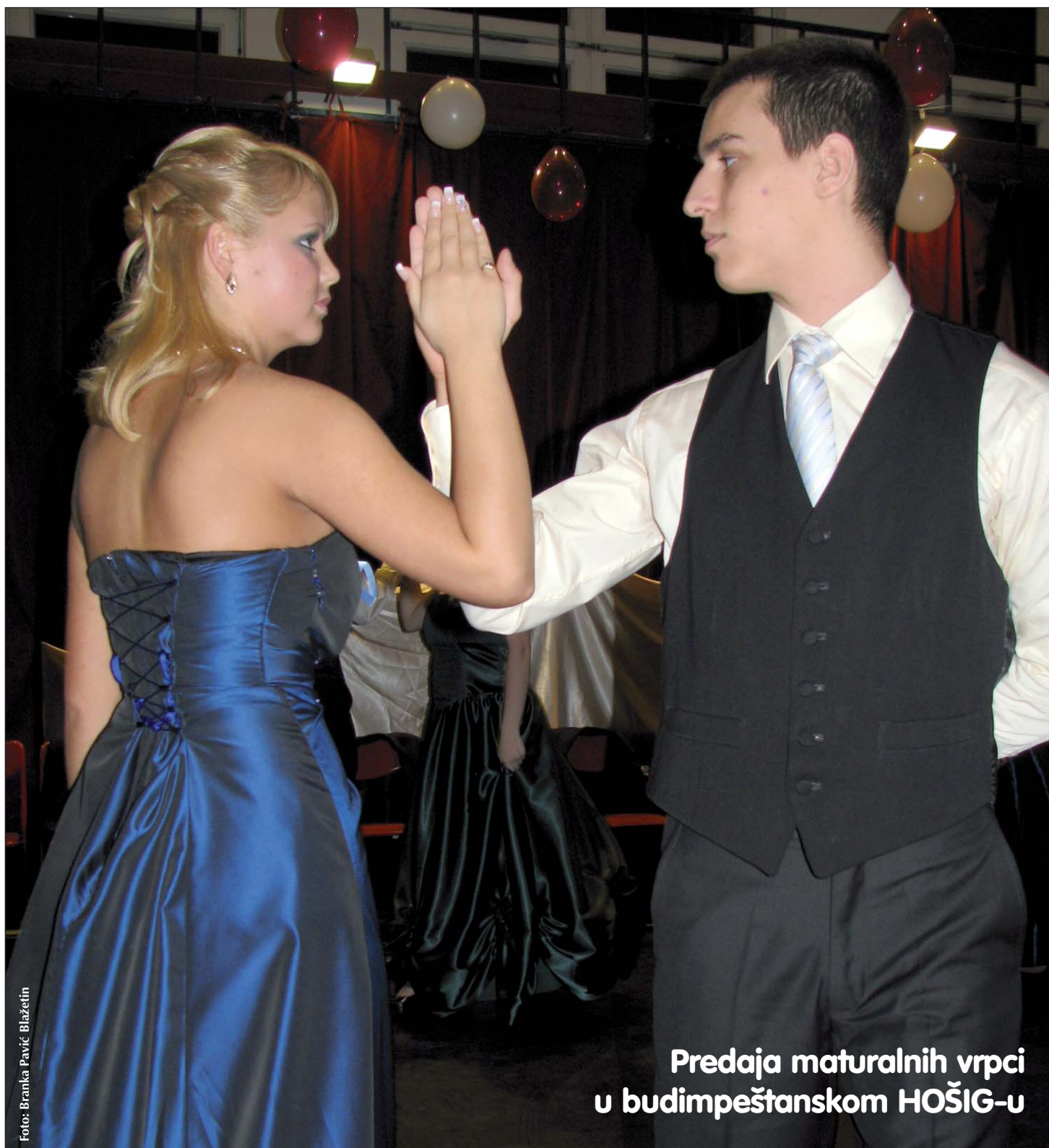

Foto: Branka Pavić Blazetin

**Predaja maturalnih vrpca
u budimpeštanskom HOŠIG-u**

Komentar

Financiranje: dvjesto tisuća za sedam i pol mjeseci?

Iako bez suštinskih izmjena (najveća je novost raspodjela opće i razlikovne potpore u obrnutom omjeru u odnosu na prije: opća potpora jedna, dodatna razlikovna potpora dvije trećine sredstava; umjesto popunjavanja posebnoga molbenog obrasca, bodovanje obavljenih zadaća prema zapisnicima sjednica i javne tribine), novi sustav podupiranja mjesnih i područnih (županijskih, glavnogradskih) manjinskih samouprava, zasigurno je pregledniji, jednostavniji, na koncu i pravedniji, ali istovremeno, za ovu godinu mnogima će ogorčati djelovanje za prvih sedam i pol mjeseci.

Kako je objavljeno na web-stranici Ministarstva javne uprave i pravosuđa, odnosno podtajništva za narodnosne i civilne društvene veze (www.nek.gov.hu), sukladno novoj Vladinoj uredbi 342/2010. (XII.28.) konkretan iznos potpore mjesnih i područnih manjinskih samouprava bit će objavljen do 31. siječnja 2011. godine u službenom listu „Magyar Közlöny”. Prema sadašnjim informacijama zamjenika državnog tajnika Ministarstva javne uprave i pravosuđa za narodnosne i civilne veze, iznos opće potpore za mjesne manjinske samouprave očekuje se da bi mogao biti oko 200 000 Ft, a za područne (županijske i glavnogradske) oko 400 000 Ft. U drugome dijelu kalendarske godine (točnije do 15. kolovoza, op. a) bit će im prepućena dodatna, razlikovna potpora prema obavljenim javnim zadaćama, koja će se ove godine dodijeliti na temelju već podnesenih molba do 1. prosinca 2010, ali po novim kriterijima, ili – za novoutemeljene samouprave na posljednjim mjesnim manjinskim izborima koje lani nisu predale molbu – po novim pravilima na temelju najmanje četiriju zapisnika sjednica i jedne javne tribine do 15. travnja ove godine, kako će biti ubuduće.

Međutim najveći je problem što će se potpora za djelovanje u 2011. godini, sukladno Vladinoj uredbi, manjinskim samoupravama preputiti u obrocima, i to u raspodjeli: opća potpora jednaka za sve do 15. veljače, a dodatna razlikovna potpora prema obavljenim javnim zadaćama do 15. kolovoza. Konkretno jedna trećina novčanih sredstava za djelovanje u prvih sedam i pol mjeseci, a u najboljem slučaju dvije trećine za ostatak od četiri i pol mjeseca, s time da se ona može prenijeti na prvih šest mjeseci 2012. godine. Manjinske samouprave koje su ostale bez većeg ostatka novca od 2010. godine, s pravom se pitaju kako i što raditi do sredine kolovoza ove kalendarske godine. To više što neke manjinske samouprave ne dobivaju ni forintu od mjesnih samouprava, dok se s druge strane opća potpora za djelovanje daje ponajprije za troškove tipa režija, plaća, putni troškovi i honorari (od 200 000 Ft!), što velika većina u proteklih petnaest godina nikada nije prakticirala, niti ubuduće ima želju prakticirati, trošeci sredstva prije svega za šire javne interese, za programe poradi očuvanja tradicija, njegovanja materinske riječi i jačanja nacionalne svijesti. Sada će za sve spomenuto do 15. kolovoza raspolagati s 200 000 Ft (dvjesto tisuća!) opće potpore.

Stipan Balatinac

„Glasnikov tjedan”

Bez većeg odjeka u manjinskim zajednicama prošli su izbori održani 9. siječnja za državne i županijske samouprave 13 nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj. A kako i ne bi kada su na njima mogli glasovati tek oni koji su već osvojili mandate (dakle izabrani elektori utemeljenih mjesnih manjinskih samouprava) u tijelima manjinskih samouprava na izborima održanim 3. listopada. Neizvjesnosti je bilo tek kod onih zajednica koje su postavile više državnih lista (dvije, tri i više). Gledajući statistiku izlaska na birališta, zaključujem zavidnu brojku odaziva od 98,36 posto.

Kod Hrvata u Mađarskoj stanje je više-manje jasno. Naslućuju se imena budućih dužnosnika HDS-a, bar vjerujući glasinama koje se čuju u javnosti i prethodnim dogovorima koji se odvijaju ovih dana. Naravno, sve se ipak konačno odlučuje danom utemeljenja nove Skupštine, pa se još uvijek možda možemo i iznenaditi. Tijela državnih i županijskih samouprava u roku od 30 dana od dana održavanja izbora moraju održati svoje osnivačke sjednice čije datume određuje državno odnosno županijska izborna povjerenstva. Tako već znamo i datum osnivačke sjednice Skupštine HDS-a koja će biti održana 29. siječnja u Ulici Bíró L. 24, u sjedištu HDS-a u Bu-

dimpešti (VIII. okrug) s početkom u 10 sati. Savez Hrvata u Mađarskoj kao nositelj jedine liste na izborima za državnu hrvatsku samoupravu ima 29 zastupnika od mogućih 29 u vrhovnome političkom tijelu Hrvata u Mađarskoj, a nositelj liste je predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac. Izabrani zastupnici HDS-ove buduće

Skupštine vjerodajnice će primiti u svečanim okvirima 20. siječnja u 14 sati u Palači Duna (Budimpešta V, Zrínyieva ul. 5. II. kat, Kazališna dvorana). Osnivačku je sjednicu već imala Hrvatska samouprava Šomođske županije, 18. siječnja, Hrvatska samouprava Budimpešte, 18. siječnja, Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije održat će je 20. siječnja, a Hrvatska samouprava Baranjske županije svoju osnivačku sjednicu ima 21. siječnja, u narečene tri županije i glavnome gradu nositelj je liste bio Savez Hrvata u Mađarskoj. Osnivačka sjednica Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije bila je 19. siječnja u Jegerseku. Listu je postavilo Društvo Horvatov kre Mure. U Željeznoj županiji osnivačka sjednica bila je 19. siječnja, u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji 20. siječnja, a listu je u obadvije županije postavilo Društvo gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Državni tajnik Republike Hrvatske za europske integracije Andrej Plenković sudjelovao je 13. siječnja 2011. godine, u Budimpešti, na dijelu neformalnog sastanka ministara i državnih tajnika za europske poslove država članica Europske Unije. U okviru ovog sastanka prvi put su održane konzultacije s predstavnicima država kandidatkinja. Gosp. Plenković predvodio je hrvatsko izaslanstvo, a glavna tema konzultacija bilo je proširenje Europske Unije. Državna tajnica u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Mađarske Enikő Győri predstavila je glavne prioritete mađarskog predsjedanja Europskom Unijom. Gosp. Plenković govorio je o aktualnom stanju pristupnih pregovora Republike Hrvatske s Europskom Unijom, te o naporima za njihovim završetkom do kraja mađarskog predsjedanja Unijom u prvoj polovici 2011. godine. Također je predstavio planiranu dinamiku vezano uz potpisivanje Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj Uniji te provedbu referenduma. Pozdravio je i usvajanje Dunavske strategije, najavljeno za lipanj 2011. godine, te najavio konferenciju o Dunavskoj strategiji u Vukovaru. Vezano uz utjecaj dinamike hrvatskih pregovora na europsku integraciju država jugoistočne Europe, gosp. Plenković naglasio je punu hrvatsku potporu zemljama regije. Vezano uz uspjeh Republike Hrvatske u pregovorima, istaknuo je kako on ujedno predstavlja i uspjeh same politike proširenja Europske Unije. Na konzultacijama su sudjelovali i ministar vanjskih poslova Republike Makedonije Antonio Milošoski, državni tajnik i glavni pregovarač u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Turske Egemen Baş, državna tajnica u Ministarstvu vanjskih poslova Crne Gore Slavica Milačić i stalni državni tajnik Islanda Einar Gunnarsson. (www.mvpei.hr)

IZBORI 2011.

Izbori za državnu i županijske hrvatske samouprave

Na izborima za županijske i državnu hrvatsku samoupravu koji su održani u nedjelju, 9. siječnja, od 507 hrvatskih elektora (članova mjesnih manjinskih samouprava) odazvalo ih se 494, što je 97,43%.

Izbori za Skupštinu Hrvatske državne samouprave

Na izborima za državnu hrvatsku samoupravu glasovalo se samo na jednu, na listu Saveza Hrvata u Mađarskoj. Od ukupnog broja glasačkih listića (494) uz 35 nevaljana bilo je **459 valjanih glasova** – po županijama (u zagradi broj elektora po županijama i odaziv): **Baranjska 151** (164–162), **Bačko-kiškunska županija 59** (60–59), **Boršodsko-abaujsko-zemplenska 3** (4–3), **Budimpešta 39** (52–51), **Čongradska 1** (4–4), **Fejerska 11** (12–11), **Đursko-mošonsko-šopronska 35** (40–37), **Peštanska 16** (16–16), **Šomođska 46** (55–53), **Tolnanska 4** (4–4), **Željezna 48** (48–48) i **Zalska 46** (48–46).

Prema tome, u buduću Skupštinu Hrvatske državne samouprave (koja će po zakonu imati 29 članova) izabrani su kandidati s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj koju predvodi predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, Joso Ostrogonac, a drugi slijede prema abecednom redu.

Izbori za županijske hrvatske samouprave

Na izborima za županijske hrvatske samouprave biralo se u sedam županija, od toga u četiri županije glasovalo se na listu SHM-a, u dvije na listu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj (DGHU), i u jednoj na listu (Društvo Hrvata kraj Mure) DHM. Lista Saveza Hrvata u Mađarskoj na izborima za županijske samouprave (Bačka 59, Baranja 158, Budimpešta 45 i Šomođ 49) dobila je 311 glasova, lista DGHU (Đursko-mošonsko-šopronska 35, Željezna 47) 82, a lista DHM (Zala 45) 45.

Sukladno zakonu, osnivačke sjednice županijskih i državnih samouprava sazvat će se u roku od 30 dana od dana izbora (9. siječnja).

Skupština Hrvatske državne samouprave

Joso Ostrogonac
Zorica Katarina Agatić
Marijana Balatinac dr. Al Emad
Stipan Balatinac
Arnold Barić
Anica Popović Biczak
Jelica Pašić Drajkó
Jozo Dudaš
Gabor Györfvári
Jože Đuric
Stipan Filaković
Kristina Glavanić

Matija Goher
Mirjana Grišnik
Andrija Handler
Mišo Hepp
Vinko Hergović
Đuro Jakšić
Ana Kővágó Kovač
Angela Šokac Marković
Mišo Matović
Šandor Petković
Marija Pilšić
Matija Šmatović
Jozo Sigečan
Bela Siladi
Lajoš Škrapić
Dr. Jože Takač
Stipan Vujić

Bačko-kiškunska županija

Od ukupno 60 elektora odazvalo 59, koliki je bio i broj valjanih glasova za listu Saveza Hrvata u Mađarskoj. U sedmočlano vijeće izabrani su abecednim redom:

Franjo Anišić
Bariša Dudaš
Anica Matoš
Stipan Mandić
Martin Kubatov
Stipan Šibalin
Joso Šibalin

Baranja

Od ukupno 164 elektora odazvalo se 162, od toga je za listu Saveza Hrvata u Mađarskoj glasovalo 158 uz četiri nevaljana glasa. Prema tome u sedmočlano vijeće izabrani su abecednim redom:

Stjepan Blažetin
Zoltan Horvat
Ladislav Kovačević
Vera Kovačević
Mišo Šarošac
Tomislav Taradija
Ljubica Véber

Budimpešta

Od ukupno 52 elektora odazvalo se 51, od toga je za listu Saveza Hrvata u Mađarskoj glasovalo 46 uz šest nevaljanih glasova. U sedmočlano vijeće izabrani su abecednim redom:

Bukics Gyuláné
Stipan Đurić
Mira Horvat
Marija Lukač
Marko Miljački
Anica Petreš Németh
Stipan Vujić

Đursko-mošonsko-šopronska županija

Od ukupno 40 elektora odazvalo se 37, od toga je za listu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj (DGHU) glasovalo 35 uz dva nevaljana glasa. U sedmočlano vijeće izabrani su abecednim redom:

Jožef Egrešić
Adam Horvat
Ingrid Klemenšić
Štefan Kolosar
Marija Pilšić
Marija Nović-Štipković
Jožef Tolnai

Šomođ

Od ukupno 55 elektora odazvalo se 53, od toga je za listu Saveza Hrvata u Mađarskoj glasovalo 49 uz četiri nevaljana glasa. U sedmočlano vijeće izabrani su abecednim redom:

Jozo Solga
Ruža Bunjevac
Ildika Csense
Lajoš Dekić
Ivan Pavleković
Ruža Sebestyén
Ladislav Vertkovci

Željezna županija

Od ukupno 48 elektora odazvalo se 48, od toga je za Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj (DGHU) glasovalo 47 uz jedan glasački listić manje. Prema tome, u sedmočlano vijeće izabrani su abecednim redom:

Čaba Horvath
Gyula Vladimir Horvat
Marija Kralj Kiss
Štefan Krizmanić
Julija Bošić-Nemet
Jozo Sallér
Ivan Virag

Zala

Od ukupno 48 elektora odazvalo se 46, od toga je za listu Društva Hrvata kraj Mure (DHM) glasovalo 45 uz jedan nevaljani glasački listić. U sedmočlano vijeće izabrani su abecednim redom:

Bernadeta Blažetin
Dr. Joža Takač
Kristina Geröly
Zoltan Markač
Biserka Kiš
Ildika Hódos
Vilim Lukač

Poslije Narodnosne gala večeri, koju je organizirao Lektorat za primijenjenu umjetnost i Mađarski prosvjetni zavod, te uručivanja nagrade „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“, 21. prosinca u budimskom Vigadóu, a povodom Dana manjina i dodjele Nagrade za manjine, u budimskoj Sándorovoj palači 18. prosinca gdje su u nazočnosti predsjednika Republike Mađarske Pála Schmitta i njegovih pozdravnih riječi, visoke državne nagrade sa strane odgovornog državnog tajnika za vjerske, narodnosne i civilne društvene odnose Ministarstva za javnu upravu i pravosuđe Lászla Szászfalvia, dodijeljene ravnateljici Zaklade za Cigane u Mađarskoj dr. Anikó Lázók, njemačkom pjesniku, narodnosnom pedagogu Józsefu Micheliszu, pedagoginji, novinarki, dopredsjednici Zemaljske samouprave Slovaka Etelki Riba, romskom pjesniku, piscu i novinaru Sándoru Pálu Ruvu, te Državnoj školi s poljskim nastavnim jezikom, također istoga dana, s početkom u 19.30 sati, u kazalištu u Milenijskom parku – u organizaciji spomenutog Ministarstva, odnosno Društva narodnosnog kazališnog saveza u Mađarskoj održana je posebna i sadržajna predstava Narodnosna kazališna gala večer.

Zemaljska Nagrada za manjine dodjeljuje se onima tuzemnim osobama, organizacijama, manjinskim samoupravama, predstavnicima narodnosnih zajednica koje su svojom djelatnošću u narodnosno-manjinskom jav-

Budimpešta

Povodom Dana manjina – Narodnosna kazališna gala

nom i vjerskom životu, prosvjeti, kulturi, znanosti i na drugim poljima posebno zaslužne. Tako je za 2010. godinu dano 70 prijedloga, a o kojima je krajnja odluka donesena sa strane predsjednika Republike Mađarske.

Narodnosna kazališna gala večer ujedno je poslužila da – prvi put – dođe do predaje sa strane Društva mađarskih kazališta zasnovana, tzv. Narodnosna kazališna stručna nagrada, a koja je sa strane dopredsjednika Društva, ravnatelja Kazališta „Vörösmarty“ u Stonom Biogradu Csabe Vasvária predana dugogodišnjem ton-majstoru pečuskoga Hrvatskog kazališta Jánosu Lamáru.

Tijekom kazališnim žanrovskim raznolikostima i šarolikostima posvećene večeri, umješno sastavljene sa strane režisera, predsjednika i dopredsjednika spomenutog Saveza Lászla Gergelya i Andrása Frigyesa – nakon uvodne predstave grčkog plesnog ansambla, odnosno umjetnika na čuvenom glazbalu buzukiu Vasilisa Angelidisa- Zeusa – redom su slijedili nastupi predstavnika kazališta: slovačkog „Cervinusa“ iz Szarvasa, ciganskog „Karavana“, njemačkog „Deutsches Bühne Ungarn“ iz Seksara, bugarskog

„Malkog Teatra“ iz Budimpešte, ciganskog „Panna Cinka“ iz Budimpešte. Nakon predaje stručne nagrade, sa strane umjetnika pečuskog Hrvatskog kazališta Stipana Đurića oglasili su se stihovi pjesnika Marka Dekića „Sviraj, sviraj, tamburice“ te pjesma mađarskog pjesnika Jenőa Komjáthya, „Nem akarok én hirt“. Završnica večeri upriličena je satiričnom predstavom ravnatelja i umjetnika Srpskog kazališta iz Budimpešte Milana Rusa i Joze Matorica.

I na koncu večeri sa strane zamjenika odgovornog državnog tajnika Csabe Latorczaia održana je „zdravica“ u kojoj je posebno zahvalio umjetnicima na izvedenom programu, ukazavši i na to da je predstavljajući manjinskih kazališta ujedno i dokaz sačuvanja svojstvenosti; integriranje u tuzemni društveni i kazališni život nisu međusobno isključujući pojmovi, nego se oni dobro upotpunjuju. Zatim je u Crveno-crnoj galeriji kazališta uslijedilo kušanje narodnosnih kulinarskih specijaliteta, dakako, uz kapljice raznovrsnih kvalitetnih vina i osvježavajućih pića, te prijateljsko druženje.

M. Dekić

Održana javna tribina hrvatske samouprave u Kalači

Zadržati i proširiti postojeće kulturne priredbe, povezati se s gradom Ploče

Hrvatska manjinska samouprava grada Kalače priredila je javnu tribinu, koja je, već po običaju, upriličena pred kraj godine, 24. studenog u uredskim prostorijama u Hunyadievovoj ulici. Zadržati već postojeće priredbe, međunarodni tamburaški festival proširiti na dva dana, povezati se s gradom Ploče – istaknuti su kao najvažniji ciljevi.

Kako nam uz ostalo reče predsjednik Bariša Dudaš, podneseno je izvješće o radu tekuće godine, u svezi s čime su okupljeni izrazili svoje zadovoljstvo. Naime lani su ostvarili niz uspješnih priredaba, među kojima su najvažnije bile pokladna zabava „Lakomac“ (6. veljače); književna tribina pod nazivom Dva Patačića (29. travnja), koja je ostvarena u okviru Biblijskog sata, a gost je bio nuncijski tajnik dr. Tamás Tóth; vrlo uspješni Međunarodni tamburaški festival (4. lipnja); nadalje u suradnji s Gradskom samoupravom na Podunavskoj smotri folkloru ugoštili su KUD „Marko Markota“ iz Rogotina, Općina Ploče (24–27. lipnja); već tradicionalni Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića (22. kolovoza) te Dani paprike (18. rujna). Osim toga, u organizaciji ili potporom Hrvatske samouprave sudjelovali su na Županijskom natjecanju hrvatskih ribiča u Santovu

(8. svibnja), s pjevačkim zborom „Ružice“ na Rackim Duhovima u Dušniku (22. svibnja), hodočastili u marijansko svetište Jud (30. svibnja), za učenike su osigurali boravak u Državnom taboru hrvatskoga jezika u KPCO „Zavičaj“ u Vlašićima na otoku Pagu (13–20. lipnja), u Maloj ljetnoj školi hrvatskoga jezika u Santovu (14–18. lipnja), te plesnom taboru KUD-a „Baranja“ u Orfú, a uz to sudjelovali su na Fišijadi u Baji (10. srpnja), organizirali put na županijsko hodočašće bačkih Hrvata na santovačku Vodicu.

Osim toga uspjehom smatraju da je broj učenika koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika porastao s osam prvaša.

Osnivačka sjednica novog saziva mjesne Hrvatske samouprave održana je 18. listopada, a primopredaja 27. listopada. Nakon toga, 2. studenoga sudjelovali su na susretu hrvatskih elektora u Baji.

Bilo je riječi i o planovima za 2011. godinu, pri čemu je istaknuto da imaju slične planove kao i ove godine, uza želju da prirede još bolje priredbe ili sudjeluju na njima, među kojima Bariša Dudaš posebno ističe želju da na poziv budućega prijateljskog naselja, grada Ploče, idućega ljeta sudjeluju na „Maratonu lađa“ na Neretvi, od Metkovića do

Ploča, duljine 22,5 kilometara, na kojem se okupljaju družine iz raznih krajeva svijeta, a privlači više stotina tisuća posjetitelja. Osim suradnje na polju kulture, takva suradnja, po njegovim riječima, može biti bitna i na polju gastronomije, ali i gospodarstva. Stoga će zadržati sve dosadašnje kulturne priredbe, podupirati sudjelovanje djece u ljetnim tabovima hrvatskoga jezika i plesa, a posebna im je želja da se Međunarodni tamburaški festival proširi na dva dana.

S. B.

Javna tribina pečuške Hrvatske samouprave

Kada neka manjinska samouprava održava zakonom obvezujuću javnu tribinu u izbornoj godini kao što je bila 2010., pa i u manjinskoj priči, iako je to prava rijetkost, može se dogoditi da je došlo do promjena u sastavu samouprave ili da su se okolnosti utoliko promijenile, pa su dosadašnji odnosi zastupnika u njoj na sasama novim temeljima. U 2010. godini manjinske samouprave, pa tako i Hrvata u Mađarskoj, od 3. rujna nakon manjinskih izbora utemeljene su s novim zastupnicima, u nekima su izabrani i novi predsjednici, neke su održale po našim saznanjima javne tribine, za neke naš tjednik nije ni znao ni čuo.

Za nas je pri kraju godine bila zanimljiva javna tribina pečuške Hrvatske samouprave, koju su do 3. listopada činili pet zastupnika: Ivica Đurok, predsjednik, Mišo Hepp, dopredsjednik, Antun Vidaković, Antuš Vizin i Đuro Franković. Nakon izbora 3. listopada, kao i sve manjinske samouprave, tako i pečušku čine četiri zastupnika: Mišo Hepp, predsjednik, Stjepan Blažetin, dopredsjednik, Antuš Vizin i Đuro Franković. Napomenimo kako je među spomenutim imenima Antuš Vizin kandidat KUD-a Tanac, a svi ostali bili su u prijašnjem sazivu, ostala trojica pak uz Vizina u sadašnjem sazivu, kandidati Saveza Hrvata u Mađarskoj, te kako se na izborima 3. listopada Antun Vidaković nije kandidirao. Inače borba za ulazak među zastupnike pečuške Hrvatske samouprave bila je neizvjesna i teška, troje kandidata imali su i isti broj glasova za četvrto mjesto na listi osvojenih glasova, te je i ime četvrtoga zastupnika riješeno ždrijebom u korist Đure Frankovića (Vesna Velin, Ivica Đurok i Đuro Franković).

Pečuška Hrvatska samouprava u 2010. godini bila je u prilici koristiti se za svoje projekte potporom iz projekta Pečuh – europska prijestolnica kulture (oko sedam milijuna forinti) godišnju državnu normativnu potporu (577 000) te potporu grada Pečuha koja je u 2010. godini iznosila 2 700 000 milijuna forinti. Kako je naglasio predsjednik novoga saziva pečuške Hrvatske samouprave Mišo Hepp, 18. listopada ona je na računu imala iznos od 58 000 forinti, nakon isplaćenog računa Croatiaci u iznosu od 385 000 tisuća forinti (zatečeno stanje na računu 18. rujna iznosilo je 440 000 forinti).

Novi saziv pečuške Hrvatske samouprave na javnoj tribini održanoj 20. prosinca u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae suočio je slušateljstvo s činjenicama kako od prijašnjeg predsjednika samouprave Ivica Đuroka do toga dana nisu mogli preuzeti nijedan papir, nijedan zapisnik, tražene račune – originale, pa se već više od tri mjeseca muči muka s ispravljanjem slova H u gradu Pečuhu, Hrvatima je nanesena golema šteta, a za zatečeno stanje nema opravdanja. Naglašeno je kako novi saziv snosi odgovornost za radnje nakon utemeljenja, a to je bilo 18. rujna. Stari saziv iz potpore projekta Pečuh – europska prijestolnica kulture potrošio je 5,2 milijuna forinti, a da o tome nema napisanih ni valjanih odluka. Dvojica bivših i sadašnjih zastupnika, Mišo Hepp i Antuš Vizin, po njihovim riječima bili su u manjini kod glasanja, tri glasa naspram dva, a o mnogim stvarima nisu bili obaviješteni. Sve u svemu, nalazi se i na otpor

nekadašnjeg ekonomata. Nisu u mogućnosti preuzeti ni inventar u kojem se nalaze vrijedni fotoaparati (do 300 tisuća forinti), vrijedan ormar, tiskane knjige iz sredstava Pečuh – europska prijestolnica kulture (Jasmin Imamović: Jegyezd le, kérélek, Nikola Tordinac: Hrvatski narodni običaji, pjesme i pripovijetke iz Pečuha i okolice (Seoske bajke i bajalice-crtice) i dvojezično izdanje Ženidba kraljevića žaba / A békakirályfi házassága, te knjiga Tito tiskana 2007. godine za koju je 2010. isplaćen honorar u visini od 385 000 forinti) i CD izdanje Josip Gujaš Đuretin: Pjesme; a što je sve narečeno vlasništvo Hrvatske samouprave u Pečuhu.

U razdoblju od siječnja do rujna 2010. Hrvatska samouprava imala je izdatke u vrijednosti od 6 147 838 forinti. Saznali smo na javnoj tribini kako su zastupnici staroga saziva imali mjesečnu nadoknadu na putne troškove u vrijednosti od 40 000 tisuća forinti, a predsjednik nadoknadu telefonskih troškova u visini do nekoliko desetaka tisuća forinti. Novi saziv treba (danom 18. prosinca još nije učinjeno) obračunati s naslijeđenom svotom od 4,2 milijuna forinti za koju postoje valjani računi, ali oni nisu u skladu s temom natječaja. Naglašeno je kako je izgubljeno i mogućih više milijuna forinti u sklopu IPA programa s gradom Križevcima. Kao pravni nasljednici, istaknuo je predsjednik Mišo Hepp, imamo veliku odgovornost. Novi saziv bio je suočen i s računima za čiju narudžbu stari predsjednik već nije imao ovlasti. Mišo Hepp je naglasio kako novi saziv želi otvoriti novu stranicu u političkom životu Hrvata u Pečuhu i raditi za Hrvate u gradu. Napomenimo kako se zastupnik Đuro Franković obratio nazočnicima kazavši kako su svi zastupnici bivšega saziva nazočili sjednicama i kako se glasovalo po određenim pitanjima ukazavši na činjenicu slabog nadzora radnji tadašnjeg predsjednika od zastupničkog tijela, što danas smatra propustom. Govorilo se i o planovima. Ne zna se koliki će proračun imati samouprava u 2011. godini, uz državnu normativu koja će iznositi oko 1/3 iznosa iz 2010. godine. Planira se aktivirati rad Zaklade za hrvatsko školstvo u Pečuhu, staviti je na nove temelje, raspisati deset srednjoškolskih i dvije visokoškolske stipendije, pomagati priredbe u gradu, posebnu pozornost posvetiti potpori Festivala Dobro došli, naši mili gosti, uskladiti rad hrvatskih i civilnih drugih u Pečuhu prema općim interesima. Kako saznajemo, na osnivačkoj sjednici zastupnici su se odrekli honorara, te će dobivati naknadu putnih troškova.

Branka Pavić Blažetin

ŠENKOVEC, PETROVO SELO – Dobrovoljno vatrogasno društvo Šenkovec 22. januara, u subotu, ima svoju redovnu godišnju skupštinu u ognjogasnom domu Šenkovca, kamo srdačno čekaju i predstavnici petrovskog Ognjogasnoga društva. Kako je poznato, Šenkovljani su i materijalno potpomagali gradnju petrovskog ognjogasnoga doma, koji još nije čisto gotov, a DVD Dubravice je podarilo i kip Svetoga Florijana za novi dom fajbegarov.

BUDIMPEŠTA – Prema budimpeštanskim manjinskim samoupravama nacrt proračuna glavnoga grada za 2011. godinu grubo, čak sa 70 posto smanjuje njihovu potporu. Po mišljenju predsjednika Odbora za manjine Skupštine glavnoga grada, nacrt proračuna za 2011. godinu „može rezultirati ukinuće manjinskih zajednica”. Na novinskoj konferenciji održanoj nakon zajedničke sjednice s čelnicima manjinskih samouprava, Jenő Kaltenbach reče i to da će novi nacrt potporu glavnogradske manjinskih samouprava «grubo», čak sa 70 posto smanjiti.

HRVATSKI ŽIDAN – Kazališno društvo dotičnoga sela Vas srdačno poziva 29. januara, u subotu, od 19 uri u mjesni kulturni dom na premijeru ljetosnih šaljnih skečev, iz pera gradišćanskoga autora Joška Weidingera, pod naslovi „Maskenbal, Nevidljivi metulji i Ženit, udavati! – Ča je to?“, pod režijom Jadranke Tot. Pokidob mjesni kazalištarci s ovim teatarskim večerom se namjeravaju spomenuti i na lani naglo preminuloga prijatelja i ljeta dugo vjernoga pisca Joška Weidingera, čiji su kusići najčešće inscenirani za židansku pozornicu, pozvali su i Igrokazačko društvo Petrovoga Sela da s daljnjim Weidingerovimi kratkimi igrokazi obogaćuje cjelovečernji program.

BAČKA – Osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije održat će se u prostorijama Ureda Županijske samouprave u Kečkemetu u četvrtak, 20. siječnja, s početkom u 10 sati. Nakon izvješća Područnog izbornog povjerenstva (TVB) o rezultatima područnih (županijskih izbora), svečane prisege zastupnika i predaje vjerodajnica, održat će se izbor predsjednika i dopredsjednika novoga saziva županijske hrvatske samouprave, te donošenje odluke o pregledu i mogućoj izmjeni Pravilnika o ustrojstvu i djelovanju županijske samouprave.

BARANJA – Osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Baranjske županije održat će se u petak, 21. siječnja, u Uredu Županijske samouprave u Pečuhu, s početkom u 10 sati. Nakon izvješća Područnog izbornog povjerenstva (TVB) o rezultatima područnih (županijskih izbora), svečane prisege zastupnika i predaje vjerodajnica, izabrat će se predsjednik i dopredsjednik novoga saziva županijske hrvatske samouprave, te će se osnovati Odbor za financije.

Cjelodnevni posjet Penteli (Dunaújvárosu) i hrvatskoj samoupravi

Sadržajni susreti generalne konzulice Ljiljane Pancirov s čelnicima hrvatske zajednice, željezare Dunaferri i s gradonačelnikom

Nakon upoznavanja, otvaraju se nove mogućnosti gospodarske i kulturne suradnje

Na poziv mjesne Hrvatske manjinske samouprave, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, u pratnji predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Jose Ostrogonca, predsjednice Bačkog ogranka SHM-a Angele Šokac Marković i novinara Hrvatskoga glasnika u četvrtak, 11. studenoga, posjetila je Pentelu (Dunaújváros), gradić na desnoj obali Dunava, smješten 67 kilometara južno od Budimpešte. U okviru cjelodnevnog i vrlo sadržajnog programa, visoka gošća upoznala se s radom Hrvatske samouprave odnosno životom mjesne hrvatske zajednice, a za nju i pratnju organiziran je i posjet jednom od najvećih industrijskih pogona u Mađarskoj, željezari ISD Dunaferri, zatim Glazbenoj školi „Sándor Frigyes” u Ulici Béle Bartóka. Ljiljanu Pancirov i druge goste u svom uredu primio je i gradonačelnik Gábor Cserna, nakon čega je održana i tiskovna konferencija koja je privukla veliku pozornost gradskih medija.

Obilazak najveće željezare u Mađarskoj

Pošto su generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj, predsjednicu Bačkog regionalnog ogranka i novinara našega tjednika dočekali članovi Hrvatske manjinske samouprave, među njima predsjednik Šandor Marković, te zastupnici Ladislav Miškolci i Gabor (Franjo) Grabić, zajedno su posjetili željezaru ISD Dunaferri Zrt. gdje ih je primio strateško-tehnički zamjenik glavnog ravnatelja. Nakon pozdravnih riječi, Petar Lukač, koji vrlo dobro govori hrvatski, ukratko ih je upoznao s poviješću i radom željezare. Kako uz ostale reče, temelji su postavljeni daleke 1950. godine kada je državno vodstvo donijelo odluku o osnivanju željezare i izgradnje novoga stambenog naselja pod imenom Staljingrad (Sztálinváros), od 1961. Dunaújváros. Do 2004. godine tvrtka je bila u državnom vlasništvu, a tada je privatizirana, u vlasništvu ukrajinskog konzorcija ISD, koji do 2012. planira velik tehnički i gospodarski razvoj, čime će znatno porasti proizvodnja, uz jamstvo daljnjeg poboljšanja kakvoće i proširenja izbora proizvoda. S konsolidiranim prihodima od milijarde eura i sa 7500 zaposlenih, željezara skupine ISD Dunaferri sa sjedištem u Dunaújvárosu jedna je od najvećih industrijskih pogona u Mađarskoj. Godišnje proizvodi gotovo 1,4 milijuna tona sirovog željeza, 1,7 milijuna tona LD čelika, sa zacrtanim ciljem od tri milijuna tona, i dva milijuna tona gotovih proizvoda. Zahvaljujući integralnoj tehnologiji, nudi široku paletu proizvoda, toplo i hladno valjane, kositrene, čelične valjke i ploče, te razne čelične oblike. Generalna konzulica Ljiljana Pancirov u razgovoru s Petrom Lukačem ponudila je svoje posredovanje kao posrednika u suradnji s Hrvatskom i hrvatskim tvrtkama, te pomoć za predstavljanje znanosti i tehnologije, ali izrazila i zadovoljstvo time što dosta prodaju i u Hrvatsku, što se i povećava. Razgovorima se priključio i glavni ravnatelj tvrtke Vitalij Naumenko, s kojim je razmijenila mišljenja o mogućnostima suradnje s Hrvatskom, i mogućnostima koje tijekom prijevoza mogu značiti hrvatske

riječne i morske luke. Zamjenik glavnog ravnatelja jednako tako upoznao je generalnu konzulicu i s tehnologijom proizvodnje, nakon čega su domaćini i gosti zajedno obišli pogone željezare, upoznavši i uživo dio tijeka proizvodnje čeličnih ploča, od početne do završne dionice.

Nakon razgledanja željezare, uslijedio je radni ručak u Gostionici „Corner”, čiji je vlasnik poduzetnik i vinar Gabor (Franjo) Grabić, jedan od zastupnika Hrvatske manjinske samouprave, kojemu je ugostiteljstvo samo hobi, a prilikom kojega je upriličen susret i s dogradonačelnikom. Gospodin István Gombos, priznati likovni umjetnik i kipar, pri tome je izrazio zadovoljstvo što u gradu djeluje Hrvatska manjinska samouprava, koja pridonosi jačanju veza na polju kulture i gospodarstva. Ujedno je prenio poruku parlamentarnog zastupnika njihova okruga kako će mađarska vlada dati svu potporu da Hrvatska što prije postane punopravnim članicom Europske Unije. Dogradonačelnik Gombos poklonio je svoju monografiju generalnoj konzulici, koja je istaknula da će mu vrlo rado pomoći u povezivanju s hrvatskim galerijama, spomenuvši nedavnu izložbu Suvremena hrvatska skulptura, koja je otvorena u Pečuhu, prijestolnici europske kulture, a svojim domaćinima poklonila bocu vina poznatoga hrvatskog vinara.

Posjet glazbenoj školi

Nakon ručka uslijedio je posjet gradskoj Glazbenoj školi Sándora Frigyesa, s kojom Hrvatska manjinska samouprava i osobno njezin predsjednik Šandor Marković njeguje iznimno prijateljske veze. Učenici škole, članovi orkestra i pjevačkoga zbora predstavili su se koncertom hrvatske i klasične glazbe. Članovi puhačkog orkestra goste su pozdravili izvođenjem mađarske i hrvatske himne, a zatim i s nekoliko bunjevačkih melodija i pje-

Generalnu konzulicu primio je tehnički zamjenik glavnog ravnatelja tvrtke ISD Dunaferri Petar Lukač (prvi slijeva), do njega predsjednik HMS-a Šandor Marković i zastupnik Ladislav Miškolci

sama, među ostalima uglazbljenom pjesmom Blaženke Rudić pod naslovom „Bunjevačke riči”, koja je 1. veljače 1992. godine pročitana na Velikom prelu u Subotici. Nakraju se svojim programom predstavio i harmonikaški orkestar.

Susret s gradonačelnikom i tiskovna konferencija

U nastavku programa gđu Pancirov i čelnike Saveza Hrvata odnosno Bačkog ogranka u svom uredu primio je novoizabrani gradonačelnik Gábor Cserna, koji je uvodno naglasio kako postoji dobra suradnja sa svim manjinskim samoupravama, ali mu je posebno draga hrvatska zajednica zbog zajedničke, višestoljetne povijesti dvaju naroda. U srdačnom i vrlo sadržajnom razgovoru bilo je riječi o ulozi hrvatske zajednice u životu grada, skrom punopravnim članstvom Hrvatske u EU, ali i o mogućnostima buduće gospodarske suradnje industrijskoga gradića s Hrvatskom. Načelnik Cserna ukratko se osvrnuo na povijest i gospodarske mogućnosti, na ulogu Dunava i željezare Dunaferri u životu grada.

*Domaćini i gosti ispred kafića Corner (slijeva):
Joso Ostrogonac, Šandor Marković, Ljiljana
Pancirov, István Gombos, Ladislav Miškolci,
Angela Šokac Marković i Gabor (Franjo) Grabić*

Naglasio je da smatra izuzetno važnom dobru suradnju gradonačelnika s Hrvatskom samoupravom, posebno izrazivši zadovoljstvo što su nazočni i njezini predstavnici. Ljiljana Pancirov uz ostalo je istaknula kako je imala iznimno bogat i sadržajan posjet najvećoj željezari u Mađarskoj. Bila je impresionirana njezinom golemom ulogom u gospodarstvu grada. Posjetili su i glazbenu školu koja izvrsno radi, a upoznali su dogradonačelnika, istaknutog umjetnika. „U tako malo vremena bilo je vrlo sadržajno, upoznala sam kulturni, gospodarski i politički život grada. Posebno mi je drago da je dobra suradnja s Hrvatskom manjinskom samoupravom, da joj pridajete veliku važnost. Smatram da je ona to i zavrjedila, i nadam se da će ona pridonijeti povezivanju s Hrvatskom. Zajednička nam je poveznica Dunav, nadam se da će on ubuduće dobiti još veću važnost. Ako prognoze budu točne, očekujemo da bi Hrvatska 2012. mogla postati 28. članicom Europske Unije. To je nije samo povratak Europi, kojoj oduvijek pripadamo, nego i gospodarsko pitanje, čime će biti olakšan protok kapitala i robe” – reče gđa Pancirov. Predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Šandor Marković na tiskovnoj konferenciji zahvalio je na svesrdnoj moralnoj i novčanoj potpori grada, kojom, kako uz ostalo reče, koriste se na dobrobit cijeloga grada, posebno za obogaćivanje i unapređivanje kulturnog života i povezivanje s Hrvatskom.

Kada je u pitanju gospodarska suradnja, nije bilo konkretnog prijedloga, ali je obostrano upućen poziv za suradnjom u ulaganjima na svim područjima koja uključuju nova radna mjesta. Pri tome je spomenuta moguća suradnja na polju prijateljskih gradova, poduzetništava, uz posredovanje gospodarskih komora dviju država. Gradonačelnik Cserna generalnoj konzulici Ljiljani Pancirov darovao je kopiju glave rimskog dječaka s kraja II. i početka III. stoljeća, a predsjedniku Saveza Hrvata sličnu rezbariju iz rimskoga doba, koje se čuvaju u Gradskome muzeju Intercisa (nazvanom po nekadašnjem rimskom naselju na mjestu današnjega grada).

Na novinarsko pitanje Ljiljana Pancirov

uz ostalo je naglasila da bi bilo pre-rano govoriti o mogućim smjerovima suradnje, ali ovaj susret može otvoriti nove perspektive i na gospodarskom i na polju kulturnih veza. Smatra da je i za Mađarsku i za Hrvatsku jednako važna namjera za ostvarenjem prometnog koridora Gdansk–Ploče, kojim će se baltičke i skandinavske zemlje povezati sa Sredozemljem – koji će na autocesti M6 prolaziti pokraj Dunaújvárosa i Pečuha – a može pridonijeti otvaranju novih mogućnosti suradnje. Nakraju je o mogućnostima buduće suradnje obostrano istaknuto da je ovo bilo samo upoznavanje i početak, ali s uvjerenjem da će sigurno biti nastavka s opipljivim rezultatima.

Nakon tiskovne konferencije, na zamolbu televizijskih medija, generalna konzulica dala je i posebne intervjuje za gradska glasila, koja su pokazala uistinu veliko zanimanje za njezin posjet.

Susret s hrvatskom zajednicom

Cjelodnevni susret završen je posjetom uredskih prostorija Hrvatske manjinske samouprave gdje su se gosti kratko upoznali sa životom i aktivnostima hrvatske zajednice u Penteli, a upriličen je i susret s polaznicima tečaja hrvatskoga jezika za odrasle, koji je pokrenut početkom listopada ove godine. Polaznici su tečaja članovi Hrvatske samouprave, koji slabije govore hrvatski, ali i simpatizeri, članovi pjevačkoga zbora i orkestra, koji redovito posjećuju njihove priredbe, stoga žele naučiti hrvatski. Podučava ih Angela Šokac Marković, a tjedno imaju tri sata zanimanja, srijedom od 14.30 do 18 sati. Kako nam reče predsjednik Šandor Marković, ali i ostali zastupnici, hrvatska zajednica ima stotinjak članova, a riječ je o prvom i drugom, pa čak i trećem naraštaju ljudi koji su svojedobno došli u Dunaújváros, trbuhom za kruhom, sudjelujući u izgradnji industrijskoga gradića, koji do danas živi u prvom redu od željezare. Na tragu nekadašnjega «južnoslavenskog kluba», Hrvati i Srbi do danas čuvaju zajedničku udругu. Hrvatska samouprava svojim redovitim priredbama, hrvatskim balom, ljetnim i jesenskim kulturnim manifestacijama, ugošćivanjem orkestrara i KUD-ova iz naše domovine, ali i inozemstva, nastoji okupljati članove zajednice. Nastoji graditi i veze s udrugama, orkestrima i KUD-ovima u matičnoj domovini, ali dosada ni nakon višegodišnjih nastojanja nisu uspjeli ostvariti povezivanje s prijateljskim naseljem, što im je i nadalje jedan od najvažnijih ciljeva.

Posjet Penteli (Dunaújvárosu) završen je radnom večerom uz riblje specijalitete i dobru kapljicu vina u Čardi na obali Dunava, kojoj su sudjelovali svi domaćini i gosti.

S. B.

BARČA – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Barče te potporom Hrvatske samouprave Šomođske županije, u Barči se 26. veljače održava tradicionalni Hrvatski bal u Športskoj dvorani «Dráva Völgye». Za balsko raspoloženje brinut će se orkestri Vizin iz Pečuha i Podravka iz Martinaca, te pjevač Stipan Đurić.

KATOLJ – Tradicionalni godišnji pokladni bal u organizaciji Hrvatske samouprave sela Katolja održava se 26. veljače u tamošnjem domu kulture. Za balsko raspoloženje brinut će se Orkestar Baranja.

KUKINJ – U organizaciji tamošnjih Hrvata, u tom se selu 22. siječnja organizira tradicionalna Vinceta. Okupljanje počinje u 12 sati, a nastavlja se u Kamarićevu podrumu, nakon čega slijedi misa u mjesnoj crkvi, a potom druženje i zabava uz večeru u mjesnom domu kulture.

ŠELJIN – U organizaciji Hrvatske samouprave toga grada, 5. veljače u tamošnjem Draškovićevu dvorcu priređuje se tradicionalni Hrvatski bal. Nastupit će KUD Podravina iz Barča dok će bal svirati Orkestar Podravka.

MOHAČ – Dana 5. veljače nastupa Orkestar Vujicsics, s početkom u 19 sati, na programu je glazba južnoslavenskih naroda.

BUDIMPEŠTA – Veleposlanstvo Republike Hrvatske i Hrvatska manjinska samouprava V. okruga pozivaju Vas, Vašu obitelj i prijatelje na kazališnu predstavu zagrebačkoga Satiričkoga kazališta Kerempuh s naslovom „MAGIC ACT SHOW”, 24. siječnja u 19 sati, u kazališnoj dvorani Palače Duna (Budimpešta V, Zrínyieva ul. 5). Počasni gosti: Tibor Navracics, zamjenik premijera Vlade i ministar uprave i pravosuđa Republike Mađarske, i Dražen Bošnjaković, ministar pravosuđa Republike Hrvatske. Ulaz je slobodan.

BUDIMPEŠTA – Gala program obilježavanja jubilarnog XV. Dana mađarske kulture održava se u nedjelju, 22. siječnja, s početkom u 10:30 sati, u svečanoj dvorani Hotela Corinthia (Budimpešta VII, Erzsébet krt. 43–49). Na rodendan mađarske himne, na prijedlog Međunarodnoga savjetodavnog tijela viteškog reda kulture, kuratorij Zaklade za mađarska naselja svake godine dodjeljuje naslov „Vitez mađarske kulture” te visoko priznanje „Vitez univerzalne kulture”. Mađari se imenuju „vitezovima kulture”, a stranci koji zavređuju naslov postaju „vitezovi univerzalne kulture”. Ove će godine 36 osoba iz sedam zemalja svečano preuzeti narečena odličja, među inima visoko priznanje „Vitez univerzalne kulture“ dr. sc. Dragutin Feletar, hrvatski publicist i znanstvenik iz Kotoribe.

Čestitka pred zlatnu svadbu

Mladi par préd pedesetimi ljeti s posnašnicami i stačili

Na veliki svetak se pripravlja petrovski hižniki, Lucija Handler i Imre Kurcz, ove subote. U petrovskoj kapeli Sv. Štefana u 11 uri će pred brojnim rođjaki, poznaniki i vjerniki još jednoč počvrstiti svoje obećanje vjernosti i ljubavi, koje su prvi put izrekli 22. januara 1961. ljeta, a ujedno će i hvalu dati Gospodinu Bogu za dare i milosti svih minulih ljet.

Kad čovik pogleda njeve stare fotografije iz albuma, ke smo i mi posudili za ovu svečanu priliku, gor ne vjeruje da je pedeset ljet tako hudo odletilo. Imre bači su u mladi ljeti s cijelom familijom bili deportirani na Hortobágy, otkud su nek za teškim djelom po tri ljeti domom zašli, a i onda dugo nisu smili stupiti na zemlju rodnoga sela.

Još su se mlada srca zaljubila i dugo ljet i skupa djelala u mjesnoj zadrugi.

Toliko je ljudi 22. 1. 1961. ljeta sprohadjalo mladohižnike do doma

Teta Luca su i sad na veliku pomoć farnikom, vik friške i lipie kitice na oltaru zlame-nuju njevu brižljivost i posebnu pažnju. Juhasevi su u poštovanju, veselju, dibokoj vjeri i u hrvatskom duhu, negda-negda pak i u mnogi ter teški briga odgojili dvi kćerke i jednoga sina, ki si je pak u Americi našao svoju sriću, ali je na zlatnu svadbu pravoda doletio domom.

Majki i didi će toga dana uz ostalo i tri petrovski nukići čestitati, a najmanji nukić iz Amerike je zaželio jubilarom sve najbolje.

Zlatohižnikom i mi srdačno čestitamo i s ovom zgodnom foto-kolekcijom željimo im još čuda-čuda skupnih ljet u miru i zdravlju, uz Božju pomoć. Živili!

-Tiho-

Pred petrovskom kapelom

Jubilar, Lucija Handler i Imre Kurcz

Program Hrvatskog kazališta

21. siječnja u 19 sati Ivica Jakočević: Albin bircuz, kazališna dvorana

29. siječnja u 18 sati Ivica Jakočević: Albin bircuz, Potonja.

MOHAČ – Kazališna družina Pučkog otvorenog učilišta grada prijatelja Belog Manastira povodom Dana mađarske kulture spletom recitala i glazbe gostuje u Knjižnici grada Mohača, u četvrtak, 20. siječnja, s početkom u 17 sati. Ulaz je slobodan.

BUDIMPEŠTA – Misa na hrvatskom jeziku u crkvi Svetoga Mihovila u Vackoj ulici bit će 23. siječnja, s početkom u 17 sati. Služit će je velečasni Arpad Horvat.

MOHAČ – Kako donosi portal www.mohacs.hu, 21. siječnja u Šokačkoj čitaonici u Mohaču, s početkom u 20 sati, održava se Južnoslavenska plesačnica. Svirat će Orkestar Orašje što ga čine glazbenici iz Vršende, Mohača i šire.

Trenutak za pjesmu

Zvonimir Golob

Dušo moja

Dušo moja, i kada krenem, tako bih rado da se vratim Ti ne znaš da je pola mene ostalo s tobom da te prati.

Ostalo s tobom da te ljubi dok budeš sama i bude zima jer ja sam onaj koji gubi i prije nego išta ima.

Dušo moja, ja ne znam više koliko dugo mrtav stojim dok slušam kako liju kiše pod mračnim prozorima tvojim.

Dušo moja, ti umorna si i bez tebe ti ležaj spremam. Na nekoj zvijezdi što se gasi ja tražim svjetlo koje nemam.

Pod hladnim nebom, ispod granja staviti ćeš glavu na moje grudi. I ja sam onaj koji sanja i zato neću da te budim.

Dušo moja, ko kaplja vode i ti se topiš na mome dlanu jer s tobom dođe i bez tebe ode stotinu dana u jednom danu.

Zbogomdavanje petrovskom farniku

Seosko odlikovanje Ivana Šnellerera spomin-plaketom „Za Petrovo Selo“

Spomin-plaketu „Za Petrovo Selo“ je prikladala zamjenica načelnika, Agica Jurašić-Škrapić

Dosad su u Petrovom Selu trimi maševali: Tamás Várhelyi i Rafael Krammer u pozadini ter Ivan Šneller, gdo nas sad ostavlja

Splašili smo se čudami kod prve visti, ke su se ganule prošloga miseca u Petrovom Selu da će naš farnik Ivan Šneller zbogomdati selu. Zahvaljujući i preskromnomu i brižnomu duhovniku, ki je iz svojega žitka 32 ljeta u pravom smislu riči služio med Petroviščani, su ovde živeći stanovnici uspjeli sačuvati svoju vjeru i materinsku rič. Na njegovu inicijativu je u prošlosti sazidan novi farof, obnovljena kapela, a većputi i vanjska crkva. Rodjeni Šičanin pred trimi ljeti je stupio u mirovinu, jur onda je namjerovao odseliti se, ali njegoví vjerniki izdržljivo su ga nagovarali da ostane. Polag kapele Sv. Štefana sazidan mu je mali stan, i tako u cjelini je prepuščana zgrada farofa mladomu gosponu Tamásu Várhelyiu, ki obavlja dušobrižničke posle sve skupa u šest seli. Pravoda su tako mnoge obaveze ostale i nadalje na Ivana Šnellerera, aktivno je sudjelovao u petrovskom vjerskom žitku, i zvana toga redovno je služio maše i za sambotelske Hrvate. 2009. ljeta je med svojimi svečevao zlatnu mašu, a lani za teškom operacijom srca, na 75. rodjendan su ga mogli opet „doma“ pozdraviti naši ljudi.

Do konačne najave njegovoga odlaska je došlo 31. decembra Staroga ljeta, prilikom hvalodavanja na svetoj maši, kad se je Tamás Várhelyi zahvalio za djelo i trud ter svu dobrotu našem farniku. Na kraju maše se je petrovski načelnik Viktor Kohut obrnuo vjernikom, našim duhovnikom, u pratnji notarušice Marije Dely i zamjenic načelnika, Agice Jurašić-Škrapić i Jutke Bodó-Wagner. Petrovski liktar u svojem govoru je istaknuo važne štacije pastoralnoga djelovanja Ivana Šnellerera, ali nije se htio pustiti u detalje. Kako je rekao, „nije aktuelno to još, jer mi Vam ne željimo zbogom dati. Ufam se, ufajmo se da sadašnja Vaša odluka je samo privrimena i zbudjenjem prirode i vjerni pastir će se vrati-

ti svojim ovčicam. Ja dovidob molim Boga da našega Gospodina održi na snagi, u zdravlju jer mi ga srdačno čekamo u Petrovom Selu u svaku dob.“ Uz to je dugoljetnomu farniku predano seosko odličje, spomin-plaketa „Za Petrovo Selo“. O dodiljenju ove nagrade se je mjesna samouprava odlučila u decembru prošloga ljeta, kot i od toga da za zvanaredno i odlično djelovanje u interesu našega sela prvi će dobiti ovo priznanje umirovljeni ešperes. Ivan Šneller samo je zahvalio cijelomu selu da su mislili na njega i dodao je, „ako mislite da ste sve učinili i onda ste nek pol

napravili i morete reći da ste nevrjedn sluga Božji.“

Ivan Šneller ki je po redu 25. farnik Petrovoga Sela od 1642. ljeta, je jedan od trih hrvatskih dušobrižnikov na gradišćanski fara, tako s njegovim odlaskom najveći gubitnici su Petroviščani. U zdravlju oslabljeni gospodin ov tajedan se je odselio u sambotelski dom umirovljenih dušobrižnikov, kade će moći ostati pod brižnom opskrbom doktorov. Kako je pak obećano, kad mu nek zdravlje dopušća, dojt će najzad med svoje voljene Petroviščane.

-Tiho-

Generalna konzulica Ljiljana Pancirov i Angela Šokac Marković u društvu polaznika tečaja hrvatskoga jezika za odrasle u Dunaujvarošu

Materice i Oci u Gari

Po starom običaju bunjevačkih Hrvata, pred Božić 2010. godine proslavili smo Materice i Oce, ujedno i Dan umirovljenika. Materice i Oci uvijek su značili važan događaj u životu Bunjevaca. Prije nekoliko desetljeća nije bila takva obitelj u Gari koja to nije proslavila. Za Materice – koje se slave treće adventske nedjelje – reklo se da je to „čelo Božića“. Danas, nažalost, ti blagdani u obiteljskom krugu postupno se zaboravljaju, zato se Hrvatska manjinska samouprava u više naselja u okolici potrudila da se oni u zajednici umirovljenika proslave.

Na Materice se slave bunjevačke mame. Žene koje su nekada bile takozvane ropkinje obitelji, potisnute iz javnog života, bile su tog dana slavjenice, izražavalo se poštovanje prema mamama, bakama („majkama i babama“), te ženama općenito.

Čestitari su ljubili ruke najstarijih osoba, i kazali svoju čestitku:

„Faljen Isus, gazdarice,
Čestite Vam Materice!
Ja sam došo priko mora,
Da mi date malo ora,
Snašla me je strašna muka,
Da mi date i jabuka,
Vidio sam i ovaca,
Da mi date i novaca,
Napolju je zdravo zima,
Molim jednu čašu vina!“

A odgovor je uvijek bio: „Živi i zdravi bili“.

Nakon čestitke čestitari su se darivali, dobili su maramicu, slatkiša, jabuka, ora i sitnog novca. Djeca su to metnula u tkanu „torbu sa šarama“ i hvalili se tko je više „materica“ sakupio.

Tjedan dana poslije Materica slavili su se Oci, didovi. To je bio skromniji blagdan, tu se nije tako darivalo. Ako je istog dana bio i Badnjak, onda je tog dana bilo svečano raspoloženje.

Ovogodišnja proslava u Gari priredila se na Oce, odnosno – zbog tehničkih razloga – prethodni dan, u subotu, 18. prosinca, od 14 sati. Zbog velikog snijega koji je pao upravo na taj dan, nažalost, mnogi umirovljenici otkazali su dolazak, ali ipak okupilo se stotinjak osoba.

Dvorana mjesnog doma kulture bila je okićena božićnom granom i blagdanskim sto-

lom. Na ulazu gosti su po običaju umakali bijeli luk, orahe i jabuke u med.

Nakon bunjevačke himne, predsjednik mjesne Hrvatske manjinske samouprave Martin Kubatov otvorio je priredbu, pozdravio goste i ukratko se prisjetio ovoga blagdana. Priredbu su počastili svojom nazočnošću Ljiljana Pancirov, generalna konzulica u Pečuhu, Katja Bakija, konzulica za kulturu, znanost i obrazovanje, Stipan Šibalin i Matija Mandić Goher, predsjednici hrvatskih manjinskih samouprava u Kečkemetu i Dušniku, te Béla Faa, garski načelnik. Martin Kubatov posebno je zahvalio prethodnom predsjedniku mjesne Hrvatske manjinske samouprave Stipanu Krekiću na njegovu radu i zastupanju sela i regije tijekom 12 godi-

na u Hrvatskoj državnoj samoupravi, te izrazio želju za njegovu daljnju pomoć i savjete.

Materice i Oce čestitali su učenici mjesne osnovne škole kazivanjem navedenih stihova i pjesmicom „Jedna baka“. „Počasni slavjenici“, koji su sjedili kod blagdanskog stola (Marija Horvat i Joso Faller) darivali su djecu po nekadašnjem običaju.

Ženski pjevački zbor iz Dušnoka izveo je pet pjesama: Bečarac, Bunjevka, Kad bi ove ruže male, Podvikuje bunjevačka vila, U livadi. Nakon toga učenici osnovne škole izveli su bunjevačke koreografije, Milica Gugan Pál recitala je pjesmu Marka Dekića „Majci“.

Mjesni orkestar Bačka prikazao je kratak božićni koncert, a na kraju programa zaigralo se bunjevačko kolo, u koje se uključila i većina gostiju.

Nakon svečanosti slijedila je večera, druženje i ples do kasnovječernjih sati u dobrom raspoloženju.

Tekst i slika: *Martin Kubatov*

Druženje s hrvatskim stihovima

Duga je tradicija po kojoj pomurske hrvatske škole organiziraju regionalna natjecanja, među njima i kazivanje stihova i proze na hrvatskome jeziku zato da se kod djece razvija izražavanje na hrvatskome jeziku i da se upoznaju sa stihovima hrvatskih pjesnika. Natjecanje, koje je priređeno 13. prosinca u Serdahelu, ove je godine dobilo i međunarodni karakter, naime priređeno je u okviru europskog projekta «Tragovima Zrinskih», i tako su sudjelovali i učenici prijateljskih škola iz Kotoribe i Draškovca.

Vera Kos osvojila je prvo mjesto u kategoriji 1-2. razred

Alex Kozma osvojio je prvo mjesto u kategoriji 3-4. razred

Ema Molnar, najbolja kazivačica u kategoriji 5-6. razred

Marijana Bagonji, najbolja u kategoriji za 7-8. razred

Kotoribljanin Danijel Kvakanić recitirao je svoju pjesmu

Nagrađeni u kategoriji 5-6. razred

Regionalnom natjecanju prethodilo je natjecanje u školama područnicama gdje su izabrani najbolji kazivači, tako se u serdahelskoj školi na regionalno natjecanje okupilo 44 učenika iz sedam naselja: Bečehela, Mlinaraca, Kerestura, Sumartona, Serdahela, Draškovca i Kotoribe.

Natjecanje je započelo prisjećanjem na Stipana Blažetina, bivšeg učitelja i ravnatelja serdahelske ustanove, koji je bio jedan od

najplodnijih književnika Hrvata u Mađarskoj.

Učenici sedmog razreda s pomoću učiteljice hrvatskoga jezika Jelice Mihović Adam ukratko su predstavili njegov životni rad s nekoliko navoda iz njegovih pjesama, a nakon toga je u knjižnici započelo natjecanje u četiri kategorije. Zauzelo je mjesto i ocjenjivačko povjerenstvo, na čijem je čelu bila ravnateljica draškovečke škole Margit Mirić, te članovi: ravnateljica keresturske škole Anica Kovač, ravnateljica domaće ustanove Marija Bišković Tišler i novinarka Hrvatskoga glasnika Bernadeta Blažetin.

Natjecatelji su se temeljito pripremili, tekstove su naučili točno, a među nižim razredima mnogi su prekrasno recitirali pjesme Stanislava Femenića, Zlate Kolarić Kišur, Grigora Viteza i drugih te naših najpoznatijih pjesnika Jolanke Tišler, Marka Dekića i Stipana Blažetina.

Neki su se pripremili s pjesmom na kajkavskom narječju, a iz Hrvatske bio je učenik koji je svoju pjesmu recitirao. Dok su se niži razredi natjecali, za učenike viših razreda učiteljica i knjižničarka Erika Meggyesi pripremila je radionicu, izradu božićnih ukrasa.

Pjesme su bile dobro izabrane, primjerene dobi djece, pa su učenici nižih razreda izabrali pjesme o životinjama, školskim brigama, dječjim igrama, crtanim filmovima, a stariji učenici već su izabrali pjesmu s nekom poantom, odnosno pejzažnu, ljubavnu, misaonu. Svatko je od sudionika nagrađen zahvaljujući potpori mjesne manjinske samouprave, domaće školske ustanove te draškovečkoj osnovnoj školi.

Učenici iz Hrvatske posebno su nagrađeni:

Kotoribljanin Danijel Kvakanić recitirao je svoju pjesmu „Dežd“, Kotoribljanka Karla Lisjak božićnu pjesmu, a Draškovčanka Veronika Mikec pjesmu o Zimi.

Nagrađeni 1-2. razreda

Najistaknutiji učenici pomurskih škola bili su:

Kategorija 1-2. razred:

- I. mjesto: Vera Kos – Kerestur
- II. mjesto: Hana Lukač – Sumarton
- III. mjesto: Rebeka Broz – Mlinarci
Vivijen Oršoš – Serdahel

Kategorija 3-4. razred:

- I. mjesto: Alex Kozma – Sumarton
- II. mjesto: Fanni Kutasi – Serdahel
Bernadeta Turul – Serdahel
- III. mjesto: Rebeka Premec – Serdahel
Gabor Salai – Mlinarci
Reka Tot – Bečehel

Kategorija 5-6. razred:

- I. mjesto: Ema Molnar – Kerestur
- II. mjesto: Lili Kočmaroš – Serdahel
- III. mjesto: Julijana Takač – Serdahel
Dorina Burbuč – Serdahel

Kategorija 7-8. razred:

- I. mjesto: Marijana Bagonji – Serdahel
- II. mjesto: Patricija Koša – Serdahel
- III. mjesto: Erik Horvat – Kerestur.

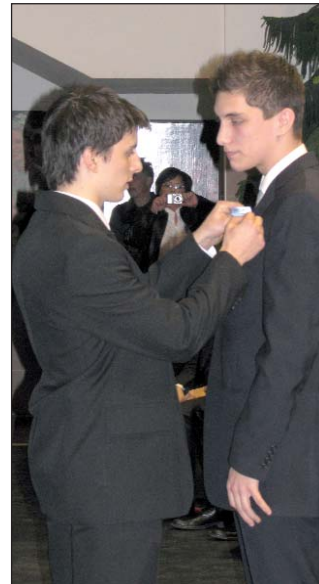
Nagrađeni 3-4. razreda

„Kada bismo znali sve što ne znamo,
znali bismo i ono što mislimo da znamo.“

Vladimir Milak

Predaja maturalnih vrpca u budimpeštanskom HOŠIG-u

Dana 14. siječnja u predvorju budimpeštanske Hrvatske gimnazije okupili su se roditelji, profesori, prijatelji maturanata te bivši učenici ustanove kako bi zajednički popratili svečanost predaje maturalnih vrpca. Povijesni trenutak u životu učenika 12-ih razreda škole.

Na bordo draperiji bijelo vijugavo postavljeno platno. S lijeve strane s crnim slovima natpis HOŠIG, a s desne, svijetloplava vrpca na kojoj godine 2007–2011. S obje strane predvorja svijećnjaci s pet zapaljenih bijelih svijeća, a po svijećnjaku klizi svjetlucavi bordo ukras. Rekviziti su spremni, može započeti svečanost.

Polako se stišavaju svjetla, glazba Carmine Burane skladatelja Carla Orffa i na scenu po parovima ulaze djevojke u svilenoj tamnozelenoj i tamnoplavoj dugoj večernjoj haljini, a mladići u odijelima. Prekrasni mladi ljudi koji nose u sebi vrijednosti koje mogu biti uzorom mladih naraštaja.

Svečani program je uz gitarSKU pratnju s pjesmom Sve što miriše na nju grupe Parni valjak, kojom je osvojila nagradu publike na natjecanju HOŠIG traži zvijezdu, otvorila

Inez Kvarda. Potom je ravnateljica ustanove Anica Petreš-Németh na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravila nazočne, posebno uzvanike Borisa Golubičića, konzula Veleposlanstva Republike Hrvatske, i Gabora Győrvárija, ravnatelja pečuške Hrvatske škole Mirosłava Krleže. Predaji vrpca među ostalima nazočila je glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, Branka Pavić Blažetin.

Program je otpočeo naizmjeničnim recitalom učenika 11/b razreda „Vrijeme da se napokon događa čovjek“, uz tišu pratnju glasovira, ulomak iz glazbe filma „Čudesan život“ Amelie Pulen, prigodni govor Renate Velin, učenice 11/b razreda, na hrvatskom jeziku, melodije iz Gluckove skladbe naslova „Ples blaženih duša“ na flauti Fruzsine Füzesi, prigodni govor Elizabete Ábrahám, učenice 11/a razreda, na mađarskom jeziku – sve su to bile tople riječi, mudre opomene i blagi zvuci, samo za slavljениke. U bogatom programu dvojezične priredbe, koju su pripremili gimnazijalci 11-ih razreda i nastavnice Marija Petrič i Mirjana Karagić, za svakoga se našao sadržaj.

I onda veliko uzbuđenje... trenutak predaje maturalnih vrpca. Njih je primilo 18 učenika 12-ih razreda: Olívia Bárdi, Aleks Beloberk, Csaba Kovács, Márk Kovács, Alekszandra Pintér, Fanni Sárközi, Dávid Sebestyén, Bence Sziklai (gimnazijalci 12/a r.), Szilvia Erdélyi, Anita Galács, Attila Gál, Kristijan Kereša, Tereza Mihajlović, Marko Pavleković, Dániel Remeč, Marko Steiner, Vivien Szarvas i Éva Veszélovsky (gimnazijalci 12/b r.), njihovi razrednici Mira Šimon (bivša razrednica), Lilla Dombai i Žolt

Ternak te ravnateljica Anica Petreš Németh, voditelj dačkog doma Ladislav Penzeš, odgovjateljice Anica Mandić i Kornelija Gombaš-Györe.

Svečanost je nastavljena s recitalom Árpáda Szabóa na mađarskom jeziku, pjesmom Azért vannak a jóbarátok Pétera Mátéa, Örókké tart mađarskog rock-sastava Tankcsapda i recitacijom Tomislava Sekereša na hrvatskom jeziku. No stigao je i nestrpljivo iščekivani trenutak... oproštajni ples gimnazijalaca 12-ih razreda. Lepršave haljine, crna odijela u vrtlogu valcera. I završnica svečanog čina, pjesma Marka Steinera uz gitaru i zajednička pjesma maturanata.

Još jedan naraštaj polako napušta budimpeštansku Hrvatsku školu, ali plava vrpca spaja zajedničke uspomene, smijeh i plač.

Kristina Goher

Božićna svečanost u HOŠIG-u

Samo nekoliko dana nas razdvaja od Božića, kršćanskog blagdana kojim se slavi rođenje Isusa Krista. Toga dana, u petak, 17. prosinca, Božić je pokušao i na vrata budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkog doma.

Vani hladno, ispred škole snježni pokrivač... u predvorju veliki bor, okićen svjetlucavim mnogobojnim ukrasima, salon-bombonima, zvjezdice i kućice te srca od medenjaka, a podno bora jaslice. Na prozorima četiri pozlaćena papira po kojima nalijepljeni vijugavo izrezani ornamenti od crnog kartona, a po sredini grafike s tematikom rođenja Isusa Krista. Četiri slike poput svijetla na adventskome vijencu. Stupovi ukrašeni vrpčama i papirom za uvijanje božićnih darova. Za prekrasno božićno ozračje i ovoga puta pobrinula su se djeca, učiteljice pod vodstvom Zoltána Csomósa, profesora likovnog odgoja.

Predvorje se polako popunilo radoznom publikom, roditelji, učenici i djelatnici škole uzbuđljivo su čekali božićnu čestitku ili prigodni program. Na lijevoj i desnoj strani

„pozornice” učenici u bijelim nošnjama i učiteljice već u nestrpljivom iščekivanju trenutka nastupa. Polako su utihnuli glasovi i svečani program otvorila je učenica Maja Šindik s recitalom „Božić, Božić”, a potom su zazvonili dječji glasovi zbora učenika nižih razreda, veselo pjevajući pjesmicu „Zvončići, zvončići”. Lepršavo su zaplesali plesači Plesnog ansambla Tamburice, izvodeći pučke plesove i pjesme. Pavla Malnar slatko je recitala pjesmicu s naslovom „Božić je”, kako je djed spretno izrezbario betlehemsku štalicu, a nekolicina učenika 2. razreda prikazala je šaljivu betlehemsku igru. S pjesmom, plesom, recitalom za tren je stvoren topli božićni ugođaj. „O, Marija, daj nam Sina...” riječi su oratorija Ansambla hrvatskih plesova Lada, glazba na koju su članice Hrvatskoga plesnog ansambla Luč dražesno izvele koreografiju Antuna Kričkovića „Nebeski znak”.

Iznenadjenjem se pripremila djelatnica računovodstva škole Erzsébet Fröchlích kada je uz pratnju HOŠIG-ova sastava zapjevala pjesmu „Bijeli Božić” na mađarskom jeziku.

No vrhunac svečanosti bila je pjesma uspješnica popularnih Srebrnih krila „Božić dolazi” u izvedbi profesora Rajmunda Filipovića, Stjepana Dombajja i gimnazijalca Marka Štejnara. Postupno su im se pridružila djeca, učitelji, profesori, a i gledatelji. Plješćući u ritmu pjesme, osmijehom po licu, sretni i ushićeni. I, naravno, za vrijeme programa roditelji su kamerom i fotoaparatom ovjekovječili nezaboravne trenutke nastupa svoga djeteta.

Kristina Goher

Vatikanska marka posvećena Boškoviću

Nekoliko talijanskih udruga kritiziralo je priopćenje u kojemu je Vatikan najavio svoj plan objavljivanja poštanskih maraka za 2011. g., izrazivši neslaganje s izborom hrvatske inačice imena i prezimena Rudera Boškovića koje bi se trebalo naći na jednoj od maraka posvećenoj Hrvatskoj, prenosi agencija ANSA. Vatikan je najavio da će objaviti marku u povodu 300. obljetnice rođenja Rudera Boškovića, slavnoga znanstvenika i isusovca podrijetlom iz Dubrovnika, javlja ANSA, podsjećajući da će papa Benedikt XVI. ove godine posjetiti Hrvatsku. U priopćenju udruge A.D.E.S., koja okuplja Talijane izbjegle iz Dalmacije, Istre, Rijeke i Julijske krajine, dovodi se u pitanje, kako navode, »slavenski« izbor imena znanstvenika iz negdašnje Dubrovačke Republike, rođenog 1711.

Udruga podsjeća da se Bošković uvijek potpisivao talijanskom inačicom imena – Ruggero Giuseppe Boscovich, a znanstvene je radove potpisivao latinskom inačicom – Rogerius Josephus Boscovich. Raspravi se pridružio predsjednik udruge ANVGD Luciano Toth svojim pismom kardinalu Giovanniu Lajolu, predsjedniku vatikanskoga pontifikalnog povjerenstva, u kojem podsjeća na višezjezičnost u tadašnjoj Dubrovačkoj Republici, ali i na to da se Bošković i sam tijekom dugogodišnjeg boravka i podučavanja u Italiji uvijek koristio talijanskom inačicom svog imena. Razumljiva je, smatra Toth, poruka mira i pomirenja među narodima u obrani nacionalne samobitnosti, kako bi se zatomile šovinističke strasti, no upravo zbog toga, kako reče, „ne može se krivotvoriti povijesna istina”, prenosi ANSA.

MOHAČ – Zasjeo je Kuratorij Zaklade za srednjoškolce i studente koji uče hrvatski jezik, i donio odluku o dodjeli ovogodišnjih molba pristiglih na raspisani natječaj i dodjeli stipendija spomenute Zaklade, koju je utemeljio pokojni mohački učitelj Matija Kovačić, a iz nje se godišnje stipendira putem jednokratne pomoći dvadesetak mladih Mohačana. Ovogodišnja svečanost dodjele stipendija upriličena je 18. prosinca u Maloj vijećnici Gradskog poglavarstva u Mohaču.

ŠIKLOŠ – Kako za Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, izjavljuje generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, 9. prosinca s konzulicom za kulturu, znanost i obrazovanje Katjom Bakija posjetila je ravnateljica srednjih škola u Šiklošu i ravnateljicu tamošnje gimnazije. Posjet je organiziran poradi razmatranja mogućnosti uključivanja hrvatskoga jezika u redovitu nastavu – bilo kroz predmetnu nastavu ili kao drugi strani jezik. (Sastanak je održan na poticaj Generalnog konzulata Republike Hrvatske.) Ta mogućnost u ovoj sredini postojala je posljednji put 2002. godine. U razgovoru s ravnateljima istaknuta je važnost učenja i znanja materinskog jezika za sve Hrvate koji žive u Mađarskoj jer je to najbolji način da hrvatska zajednica očuva ono najvrednije što ima – svoju samobitnost i tradiciju. Ravnatelj je podupro inicijativu i dogovoreno je da se što prije krene u sve pripreme radnje i aktivnosti koje su nužne. Također je važno kroz promidžbu hrvatskoga jezika uključiti roditelje jer je potrebno skupiti određeni broj učenika da bi se program pokrenuo.

Još živiju naši običaji, stari hrvatski zakoni u Kemlji

Zimsko vrime su seljaci najjače i najbogatije prakticirali seoske „zakone” – običaje u Hrvatskoj Kemlji. Ništa drugoga nisu imali, smo si mi današnji ljudi u Kemlji mislili, nek da zimsko vrime ubijeju čim da se zabavljaju, da malo daju neku veselu i živu boju, farbu suroj svakodnevnici na selu. Ali znamo da to ni tako bilo. Svaki običaj je imao svoje značenje, svoju vridnost. Ovi običaji su, evo, preživili ki su bili u krvi seljaka. Tvrdo su držali i očuvali ove zakone, i hvala Bogu u lipom broju su ostali i na nas, da se i dandenas ovo dalje prakticira. Na početku je bilo tako da Kišov Franci se je isto upravio za Barbaru, ar se je iz srca bojao da će ov, i u Europi jedinstveni zakon nestati, ar danas već pokojna teta Julka je njemu rekla da se neće upraviti za Barbaru. Koncem konca su u Kemlji dvi Barbare hodile, teta Julka i Kišov Franci. (U povijesti prva „muška” Barbara!) I kad sam pozvao dr. Ernesta Eperjessya zbog Barbare u Kemlju, da snima i zabilježi ov izvanredni običaj, su se pet-šest Barbare po ulici pojavile! Ali na moju najveću žalost Mikulina Majka se je potpuno zgubila, ča je sličan običaj bio kot Sv. Barbara. Starije stanovništvo zna i dandenas jako dobro kakova figura je bila Mikulina Majka.

Ali ostanimo u današnjici. KUD Konoplje sada jur po šesti put je u adventsko vrime na pozornicu postavio običaje ki su povezani s Božićem. U Starom Gradu – Mošonu isto djela Hrvatska manjinska samouprava, nje člani su bili prvi ki su Konoplje pozvali kot gosta na njevo adventsko slavlje. Uz zборе, ki zaista jako lipe programe imaju i očaraju publiku, Konoplje je mali igrokaz postavilo na pozornicu i dalo zaistinu božićni sjaj ne samo jačkami nego i materinskom ričju. Stari dogodjaji, zakoni oko narodjenja Jezusa su se oživili na pozornici, ča je izvanredno i neobično bilo na početku. Ulogu su dostali takovi člani ovoga društva ki su već nek sedam-deset ljet stari, isto tako i mala dica, ar oni su čar božićnoga vrimenta, morem reć s jednu rič, svaka generacija je uživala ovakove adventske svetačnosti. Sada i po drugi put poka-

že se program i u Kemlji na najveće zadovoljstvo Kemljancev. Tako je bilo i sada 19. decembra. Ispred firhonga je naša glumica Kolarova teta Liza prepovidala na šalni način sadržaj cijeloga komadića. I ča se je odigralo? Sve ono ča se normalno još i dandenas doma

Jedan od najmladjih kotrigov Društva

odigra i učini – moli se i jači, a pred tim s tamijanom se ukadi cijeli stan, isto štale i kokošinjak, pak sve zgrade. Samo kratko o sadržaju: obitelj je čekala rodbinu iz Novoga Sela i iz Bizonje. Oni su još jednoč kanili doživiti za nje najlipši Badnji večer na svitu, u rodnom selu. Od kada je granica opet otvorena i da se slobodno i na zapad putovati isto i na istok, su riješili tako: zakon simo, zakon tamo, na Badnjak moreju još jedan put skupa biti s rodbinu da uživaju i svečuju ovu lipu božićnu noć. Pod oblokom su počeli jačiti, i u hiži s domaćini skupa su završili jačenje. Još i jedna ruska jačka je odjačena na spominak gospodara, ar on kada je po boji iz Ruskoga domom došao, kad je stigao va selo, glas zvona je prvi put čuo, na polnoćnicu su sku-

Teta Liza Kolarova se je našla u glavnoj ulozi u božićnom igrokazu Konoplja

pazvonili. I od toga Božića se je morala i ova ruska jačka odjačiti, ar mali Jezus je bio ki je gospodara domom dopeljao, i za obitelj je on sam bio najveći dar.

I sada moramo neka imena opomenuti ar naši kemljanski glumci su si to jako zaslužili. Kot je to Kolarova Liza, Paula Ihasova, Lengjelička Liza, Erika Jermakova, ali moremo reći da ostale „jačkarice” od Konoplja, kot je to Andreja, Marta, Žilavinka i Tomačka, Ane sve dvi, ke su i šogorice jedna drugoj. Ildi i Čaba, Ištvan Milašin i sva četira Flurijeva i Rebacova dica pa da ne zabimo na Janija. Svi su pokazali da se i na ovakov način more i da čuvati maternji jezik ki je jako ugrožen i u našem selu. I da opomenemo još Francija Ludovićevoga, ki je sve ovo popisao i zavježbao, a lipe stare jačke dvoglasno je naučila učiteljica za pjevanje, naša Icuka.

Originalna hrvatska nošnja je nek dignula nivo ove zaista lipe i svetačne predstave KUD-a Konoplje. Treto ljetu ima selo isto božićnoga pastira ki na Badnji večer puca s dužičkim i vjelikim pastirskim bičem kroz cijelo selo, i ovako čestita svakomu narodjenje maloga Jezusa. Neka i ov običaj svidi ki da KUD Konoplje ima takove člane ki si na srcu nose svoje selo. A ov „pastir” se zove Pave Tiščerov, isto tako član našega društva.

Kemlja, božićno vrime, 2010.

Franjo Nemet

Foto: *Timea Horvat*

Kemljanski običaji su oduševili publiku u Starom Gradu

Jačkarice Konoplja u prekrasnoj narodnoj nošnji

U spomen

Dr. Antal Hegedűs (1928–2010)

Nakon duge i teške bolesti, 15. prosinca 2010. u 82. godini života u Subotici je preminuo dr. Antal Hegedűs, svećenik, povjesničar, istaknuti znanstveni i kulturni djelatnik vojvodanskih Mađara. Od 1965. do 1971. bio je župnikom u Santovu, a poslije se vratio u Jugoslaviju gdje se laicizirao.

Rođen je 6. lipnja u Bajmoku. Osnovnu je školu završio u rodnome mjestu, srednju školu pohađao u Subotici i Kalači, a diplomirao 1951. godine na Bogoslovnom fakultetu u Budimpešti gdje je 1954. doktorirao na temu *Život i restauracijski rad kalačkog nadbiskupa Gabora Patačića (Patachich Gábor kalocsai érsek élete és restaurációs tevékenysége)*, zatim i 1981. na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu na temu *Agrarni odnosi u Torontalskoj županiji 1779–1848*. Do 1990. radio je kao arhivist u Arhivu Vojvodine, zatim je bio kustos Vojvodanskog muzeja do 1992. i arhivist u historijskom arhivu u Subotici do 1993. godine. Živio je u Subotici.

Svoje zasluženno mjesto dobio je i u Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, 9. H, Hrvatsko akademsko društvo, Subotica 2009. Autor članka *Živko Mandić uz ostalo piše:*

«Kao svećenik župnikovao je u Santovu 1965–1971., čijoj je hrvatskoj katoličkoj zajednici bio pravi «pastir». Zauzimao se za potpunu ravnopravnost Hrvata, koji su se u tom razdoblju duhovno preporodili i osnažili svoju nacionalnu svijest. Osuvremenio je život zajednice, podučavao je pjevanje novih hrvatskih crkvenih pjesama, vodio je vjernike u mnoga hodočastilišta, hrvatski su učenici stopostotno odlazili na njegove sate vjeronauka, potpuno je obnovio crkvu iznutra i izvana. Santovcima je do danas ostao u veoma lijepom sjećanju.»

Kao povjesničar, autor je nekoliko knjiga i velikog broja publikacija u vojvodanskoj periodici na mađarskom i srpskom jeziku, a «ponajviše se bavio crkvenom i agrarnom poviješću u kasnofeudalnoj južnoj Ugarskoj, u okviru čega je obrađivao i teme koje su izravno ili neizravno vezane za povijest ovdašnjih Hrvata.»

Posebni je doprinos povijesti bačkih Hrvata dao u svojoj doktorskoj disertaciji „odbacivanjem historiografskih tvrdnja da je kalački nadbiskup Gabrijel Patačić pomadžarivao (čak i silom, «batinom») Bunjevce, jer se temelje na jednoj zagonetnoj rečenici iz 48. poglavlja prvoga sveska knjige Istvána Katone *Historia metropolitanae Colocensis ecclesiae (I-II, Colocae, 1800)*, a protivno je i Patačićevim stajalištima prema Hrvatima, ali i drugim narodima u Kalačkoj nadbiskupiji.”

Njegovo djelo *Život i restauracijski rad kalačkog nadbiskupa Gabora Patačića*, dopunjeno studijom Tamása Tótha pod naslovom *Kaločko-bački nadbiskup Gabor Patačić (1733–1745)*, objelodanjeno je u Budimpešti-Kalači 2010. godine. Nažalost, autor zbog bolesti nije mogao nazočiti predstavljanju knjige, za koju je predgovor napisao kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel, a koje je održano 7. listopada prošle godine u okviru Dana katoličke kulture, a u pripremi je i prijevod knjige na hrvatski jezik.

Posljednji ispraćaj Antala Hegedűsa bio je 16. prosinca na Bajskome groblju u Subotici.

Neka mu je vječna slava.

S. B.

U spomen

Franciška Bíró Matiz (1924–2010)

U 86. godini života 16. prosinca 2010. godine u Santovu je preminula umirovljena učiteljica Franciška Bíró (Bibić), rodom iz Tompe. Ona je nakon odlaska Silvija Crnkovića 1950. godine došla u santovačku hrvatsku školu gdje je radila do završetka 1957/1958. školske godine, predavala mađarski jezik, povijest, a bila je i razrednicom. Iste je godine prešla u mađarsku školu gdje je radila do svog umirovljenja. Njezin posljednji ispraćaj bio je 22. prosinca na santovačkome groblju.

S. B.

Poziv na skupštinu

Na osnovi odluke predsjedništva Društva Horvata kre Mure pozivamo sve članove na redovitu skupštinu 28. siječnja 2011. (petak) u 17 sati u sumartonski dom kulture. Za skupštinu se predlaže ovaj dnevni red: 1. Izvješće o radu u 2010. godini; 2. Financijsko izvješće za 2010. godinu; 3. Izvješće Nadzornog odbora; 4. Plan rada za 2011. godinu; 5. Financijski plan za 2011. godinu; 6. Odnos Saveza Hrvata u Mađarskoj i Društva; 7. Izbor delegata za kongres SHM-a; 8. Članarina; 9. Razno. Ne bude li kvoruma, skupština će početi sat kasnije, u 18 sati.

Predsjedništvo Društva Horvata kre Mure

HODOŠAN – Zahvaljujući Gabrijeli Vlašić, socijalnoj radnici letinjskoga Središta za njegovanje starijih osoba, još je lani uspostavljena suradnja socijalnih djelatnika i njegovateljica iz Pomurja i Međimurja. Prilikom tadašnjeg posjeta Domu za starije „Strahija”, koji je u privatnim rukama, otvorili su se novi vidovi suradnje. Tako je nakon Nove godine KUD Sumarton posjetio Dom u Hodošanu i podario njegovim stanarima kulturni program. Mješoviti pjevački zbor izveo je poznate hrvatske i mađarske pjesme pod vodstvom Jože Đurica, a tamburaši „Sumartonski lepi dečki” splet poznatih pjesama, na čije su taktove neki i zaplesali. Osnivači te ustanove Biserka i Đuro Strahija u ime stanara Doma zahvalili su na programu i ugostili članove KUD-a.

Predaja vjerodajnica i osnivačka skupština HDS-a

Pošto su utvrđeni službeni rezultati državnih manjinskih izbora, prema obavijesti Državnog izbornog ureda (OVI), počele su pripreme za svečanu predaju vjerodajnica koja je predviđena za četvrtak, 20. siječnja, s početkom u 14 sati u Kazališnoj dvorani Palače Dunav u Budimpešti (V. okrug, Zrínyieva ul. 5, II. kat). S obzirom da se zakonom određuje kako osnivačku sjednicu u roku 30 dana od dana izbora (9. siječnja) saziva predsjednik Državnog izbornog povjerenstva, osnivačka skupština Hrvatske državne samouprave predviđena je za 29. siječnja s početkom u 10 sati u Uredu HDS-a u Budimpešti, u Ulici Lajosa Bíróa 29.

OBAVIJEST

Obavještavamo naše cijenjene čitatelje da će pojedinačni pretplatnici Hrvatskoga glasnika čija je pretplata istekla ili će uskoro isteći, u ovome broju naći uplatnicu. **Pretplata na pola godine iznosi 3100 Ft, a na godinu dana 5200 Ft.**

PRELA I BALOVI U BAČKOJ 2011.

Ispričavamo se našim čitateljima što je u prošleme broju našega tjednika pogrešno objavljen red prela i balova u Bačkoj. Naime 15. siječnja bunjevačka prela održana su u Čavolju uz Orkestar «Bačku» iz Gare, a istoga dana i u Tompi gdje su u prigodnom programu nastupili Dječja plesna grupa „Kolo” i KUD „Kolo” iz Tompe, te gostujući KUD „Rokoko” iz Čikerije, a goste je zabavljao Orkestar „Čabar”, iz Baje. Zbog nenamjernih tehničkih pogrešaka, ponovno objavljujemo red prela za iduće razdoblje.

22. siječnja

DUŠNOK

Orkestar „Zora” – Tukulja

SENTIVAN

Orkestar „Vizin”, KUD „Tanac” Pečuh

29. siječnja

BAJA – Veliko prelo

Zvonko Bogdan i orkestar – Subotica, Orkestar „Čabar” – Baja, Orkestar „Bačka” – Gara

5. veljače

SANTOVO – Marindanski bal

Orkestar „Vizin” – Pečuh, KUD „Tanac” – Pečuh

12. veljače

GARA

Orkestar „Bačka” – Gara

BAČINO

Orkestar „Zabavna Industrija” – Dušnok

19. veljače

VANCAGA

Orkestar „Čabar” – Baja, Orkestar „Gravia band”

BIKIĆ

Orkestar „Bačka” – Gara

26. veljače

ČIKERIJA

Orkestar „Orašje” – Vršenda, Mohač

5. ožujka

KALAIČA – Lakomac

12. ožujka

GARA – Muško prelo

Orkestar „Bačka” – Gara.

Hrvatski bali u Gradišću

UMOK/HEČKA – 21. januara, u petak, od 19 uri restoran Tornácos čeka u Hečki, prvenstveno Hrvate iz Umoka. Nastupaju tamburaši i plesači HKD-a Kajkavci iz spomenutoga sela, a za noćnu zabavu je odgovorna petroviska Pinkica.

BIKE – 22. januara, u subotu, mjesna Hrvatska manjinska samouprava poziva Hrvate na feštu od 18 uri u restoran Préri (Füördő). Nastupa hrvatski zbor Danica, a za muziku će se pobrinuti petroviski Pinka-band.

GORNJI ČETAR – Hrvatska manjinska samouprava i HKD Četarci organiziraju svoj bal 29. januara, u subotu, početo od 20 uri u mjesnom domu kulture. Bal će otvoriti mjesni folkloristi i domaći mišani zbor Jorgovan. Svira Karambolo i Sladoled (mladi muzičari iz Narde i Hrvatskih Šić).

KISEG – Hrvatska manjinska samouprava 5. februara, u subotu, Vas čeka na svoj tradicionalni Hrvatski bal u Hotel Irottkő. Kako nam je rekao Šandor Petković, predsjednik HMS-a, ljetos će se u okviru kulturnoga programa predstaviti HKD Čakavci i muška klapa Noha iz Hrvatskoga Židana. Na balu svira petroviski Pinka-band. Cijena karte je 5500 Ft.

UNDA – Hrvatsko društvo i mjesna Hrvatska manjinska samouprava će prirediti svoj bal 12. februara, u subotu, u gostioni Koli. Kako nas je

predsjednik HDS-a Štefan Kolosar informirao, cijena ulaznice s vičerom je 3500 Ft. Nastupa muška klapa „Staro vino” iz Austrije i HKD Veseli Gradišćanci iz Unde. Vridne tombole čekaju sve goste, a za glazbeni okvir je zadužena Pinkica.

HRVATSKI ŽIDAN – Hrvatska manjinska samouprava 12. februara, u subotu, priredjuje svoj hrvatski bal u mjesnom restoranu „Margareta”. Nastupaju klapa Noha i mladi tamburaški sastav Židanci. Za bal sviraju Židanski bečari.

SAMBOTEL – Ljetos Narda priredjuje županijski Hrvatski bal u Sambotelu na novom mjestu. Umjesto Doma športov, 19. februara, u subotu, Hrvate iz ovoga grada ter iz okolišnih hrvatskih sel, a pravoda i izvan granic očekuje sambotelki dvokatni restoran „Tóvendéglő”. Kako je glavna organizatorica bala, načelnica Narde Kristina Glavanić rekla, u restoranu moru smjestiti kih pol jezero ljudi, i opvut karte će biti prodane skupa s vičerom, što je još jedna novost, uspoređujući ov društveni događaj s minulij ljeti. Nastupaju tamburaši i jačkari iz Narde ter partnersko Kulturno-umjetničko društvo Mladost iz Odre (Hrvatska). Za muziku su odgovorni petroviski sastavi Pinka-band i Pinkica, a za atrakciju su pozvani Baruni iz Hrvatske, ki su pred trimi ljeti koncertirali prilikom PETNO-festivala u Petrovom Selu. Za daljnje informacije je zadužena Kristina Glavanić, mail-adresa: kglav@freestart.hu, ali telefon: 209152006.

KEMLJA – Hrvatska manjinska samouprava priredjuje Hrvatski bal u mjesnom Domu kulture 19. februara, u subotu. Nastupaju sve kemljanske grupe od najmanjih sve do odrađenih jačkarov i tancošev. Za muziku je odgovoran starogradski bend Kapcsolat, ki imaju veze u Rijeki, pa tako znaju svirati brojne hrvatske jačke i melodije, smo doznali od predsjednice HMS-a, Marije Nović-Štipković.